

Målgruppsundersökning Arkitekter, 2016

Framtagen inom Ta vara på energin,
branschsatsningen för ökad kunskap om fjärrvärme.

Om uppdraget – Arkitekter och fjärrvärme

Bakgrund & Syfte

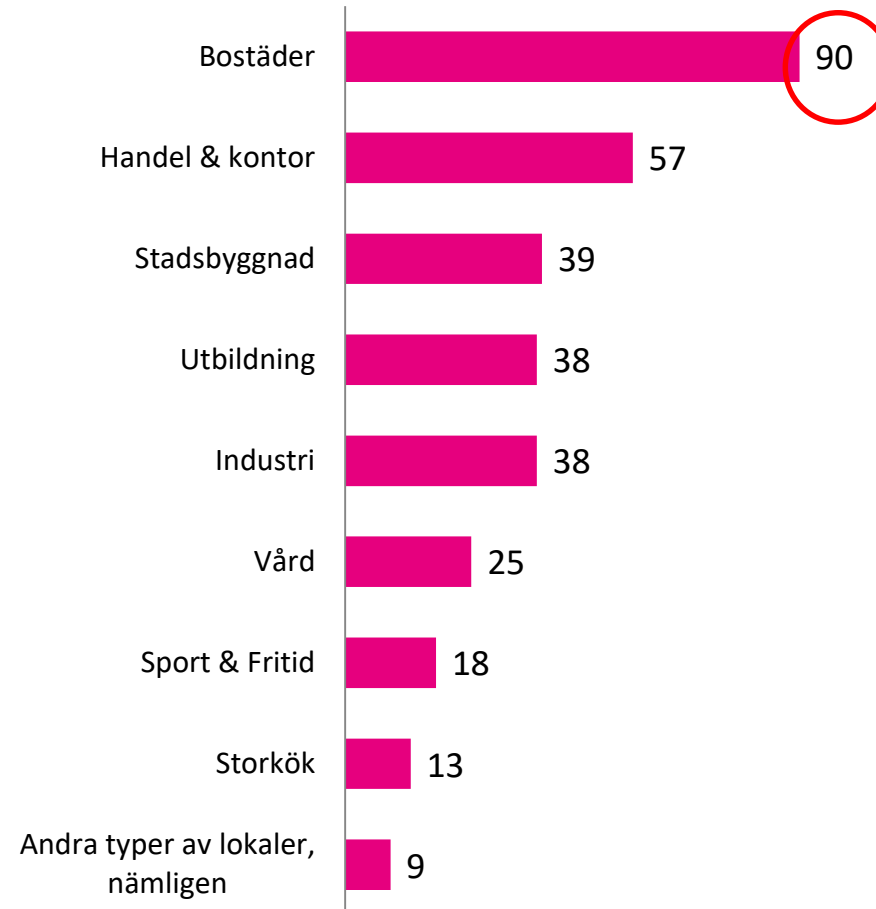
- Novus fick i uppgift att genomföra en studie bland 100 arkitektföretag som projekterar byggnader med uppvärmningssystem. Företagen skulle vara större
- som mindre och spridda runt om i landet. Varje företag kan bara vara representerat en gång.
- Vi har telefonintervjuat arkitekter som är med i uppdragen och har en uppfattning om processen om hur, vem och när man fattar beslut om värmesystem. Syftet har varit att se hur de resonerar runt uppvärmning av fastigheter i allmänhet och hur de ser på fjärrvärme i synnerhet.
- Denna målgrupp är ofta tidigt inne i processen och därför är det viktigt att förstå hur målgruppen tänker är därför av yttersta vikt.

Metodbeskrivning

- Novus köpte in urval från adressleverantören PAR som telefonnummersattes. Vi exkluderade arkitekter/bolag som inte arbetar med fastigheter med uppvärmnings-system.
- Om vi inte fick tag på rätt person efterfrågade vi vem vi skulle kontakta istället. De 100 intervjuerna är därför genomförda bara bland dem som har rätt ansvar.
- Undersökningen genomfördes med hjälp av semi-kvalitativa telefonintervjuer. Det var några få erfarna intervjuare som genomförde alla intervjuer och de hade fått en brief innan om vad uppdraget handlade om. Telefonintervjuer genomfördes under perioden 23 februari till 8 mars 2016. Svarsfrekvens mot nettourval låg på 39% vilket är normalt i denna målgrupp. Bortfallsorsaker är främst "ej anträffade" efter 8 försök samt telefonsvarare.

Arkitekternas uppdragstyper är främst bostäder, men även handel & kontor i hög utsträckning

Vilka typer av uppdrag har ni?
Flera svar möjliga.

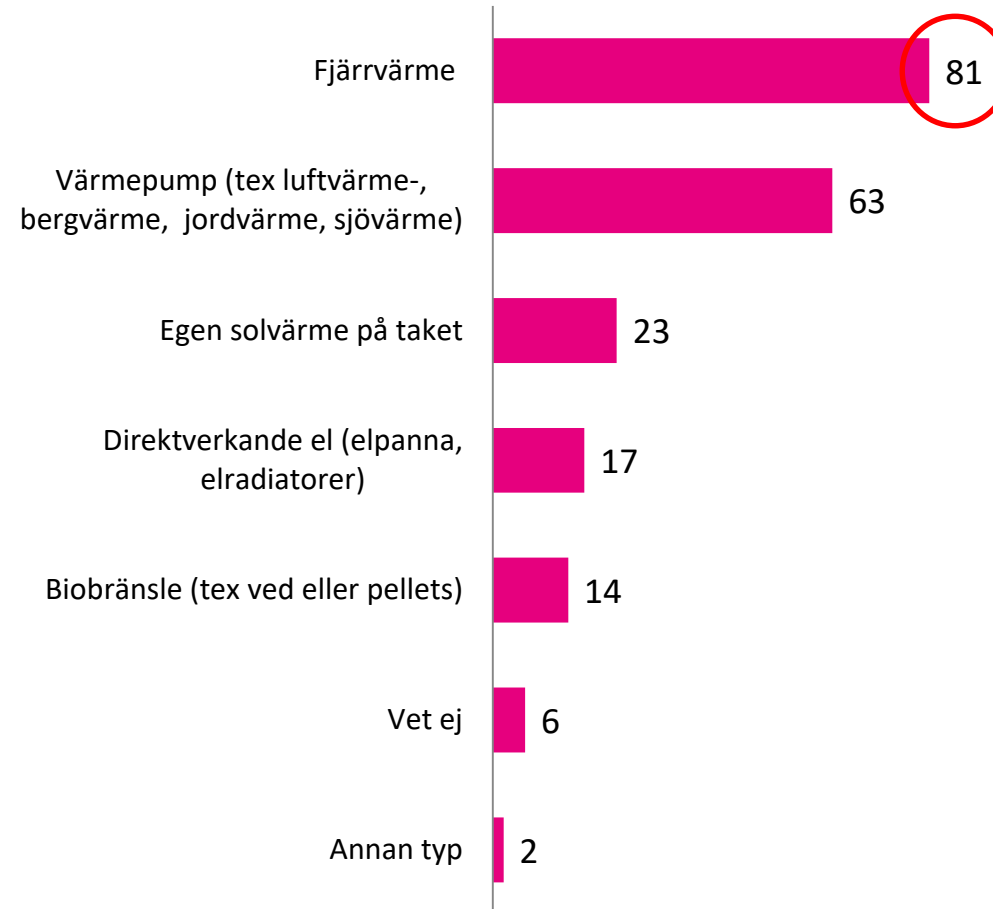

Bas: Samtliga arkitekter, n=100

Fjärrvärme är vanligast idag, men i ett av fem uppdrag man tar saknas fjärrvärme.

Vilket eller vilka uppvärmnings-system brukar det finnas i de uppdrag ni tar?

Flera svar möjliga

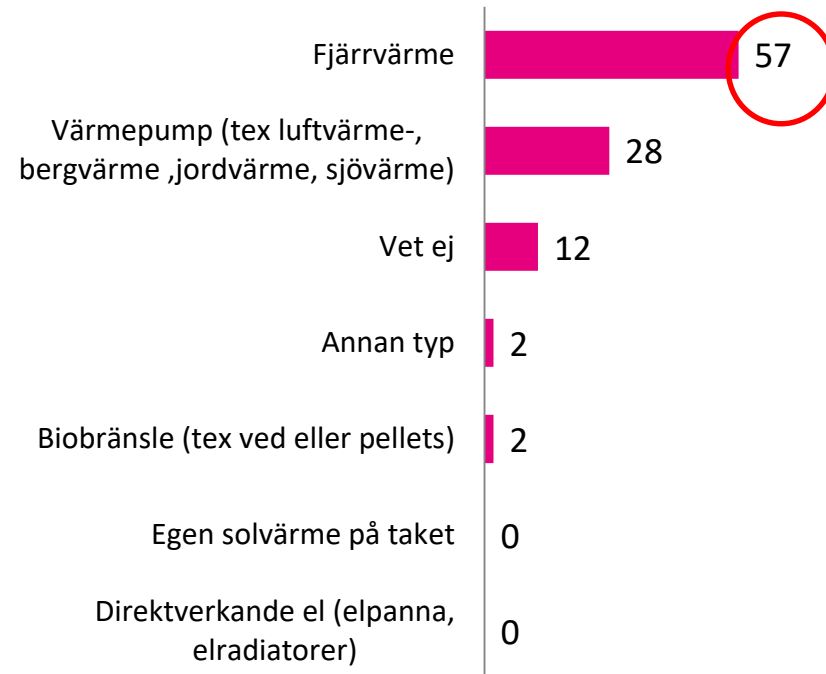

Bas: Samtliga arkitekter, n=100

Om man har flera uppvärmningskällor, så är det i de flesta fall fjärrvärme som är vanligast i projekten.

Du uppgav i förra frågan flera uppvärmningssystem, vilket är det uppvärmningssystem som är vanligast förekommande i era uppdrag?

Endast ett svar

Bas: Uppgett fler än en värmekälla, n=60

Hur ser beslutsprocessen ut när det bestäms vilket uppvärmningssystem en nybyggnation ska ha?

Oftast tas det in VVS-konsult som sköter det. Beställaren är den som fattar beslutet.

Kunden bestämmer, finns det fjärrvärme i gatan så blir det oftast det.

Det är egentligen vi som bestämmer vad det ska vara för typ av uppvärmningssystem.

Det finns ofta ett färdigt system som man kopplar på samt övergripande planer på hur det ska se ut. Finns det fjärrvärme i fastigheten så kopplar man på det.

Beställaren brukar ha en idé vad den vill ha. Beställaren, VVS-konsult och vi brukar diskutera vad som är den bästa lösningen.

Vi arbetar fram det med VVS-konsulten. Det brukar vara VVS-konsulten som ger råd och rekommendationer till beställaren. Ibland kan det vara vi som gör det om det är någon speciellt miljöbyggande där man vill testa nytt.

Bas: Samtliga arkitekter, n=100

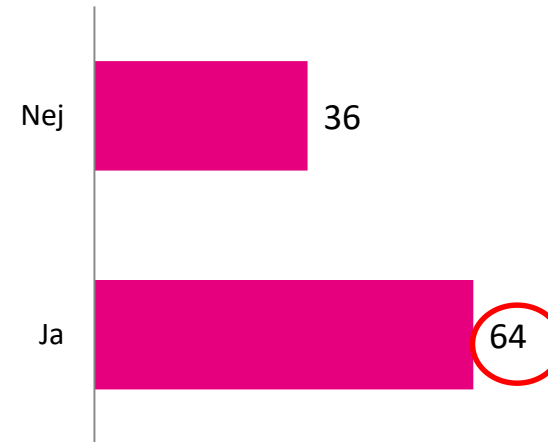
Beställaren bestämmer ofta efter råd från VVS-konsult.
Arkitekterna är också med och ger råd ibland.

Bas: Samtliga arkitekter, n=100

TVÅ AV TRE ARKITEKTER UPPGER ATT DE ÄR MED OCH GER RÅD ELLER FATTAR BESLUT OM UPPVÄRMNINGSSYSTEM.

ÄR NI SOM ARKITEKTER MED OCH GER RÅD ELLER FATTAR BESLUT NÄR UPPVÄRMNINGSSYSTEM SKA BESLUTAS I ERA UPPDRAG?

Bas: Samtliga arkitekter, n=100

Hur skulle du beskriva vad fjärrvärme är?

Stor central panna som är kopplad till rör som transporterar värme till värmepumpar i fastigheterna.

Distribution av varmvatten i gatan som kopplas till värmepumpar i husen.

Det är en central uppvärmning där det används sopor för att ge värme.

Jag har svårt att ge någon förklaring för vad det är. Fjärrvärme är fjärrvärme, något mer ingående kan jag inte ge.

I Borås stad finns ett fjärrvärmenät. Där är det inga diskussioner kring vilken typ av uppvärmningssystem som ska väljas.

Centralvärmearbättring som skicka ut hetvatten i rör till fastigheter där det finns värmepumpar som tar hand om värmen.

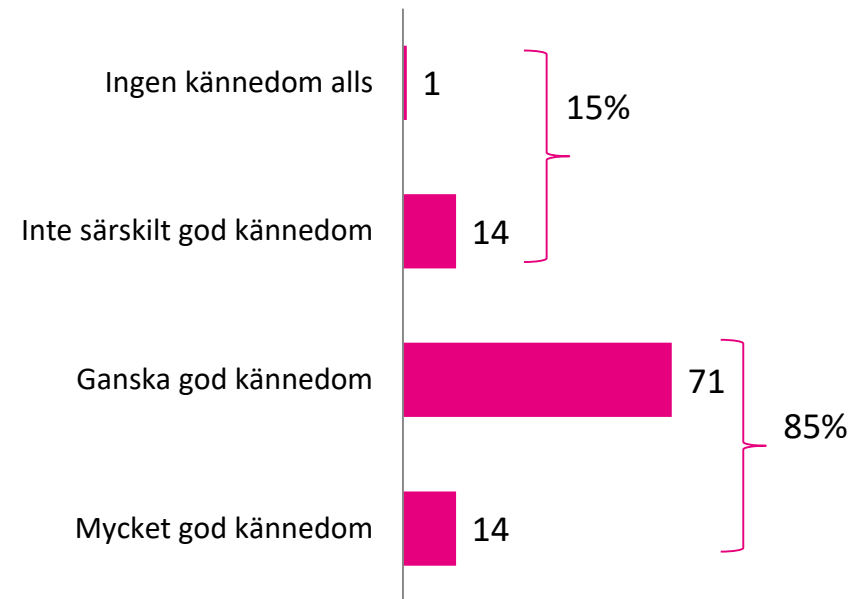
Det är ofta något kommunalägt, en producerande anläggning där man under jorden distribuerar värme i områden.

Bas: Samtliga arkitekter, n=100

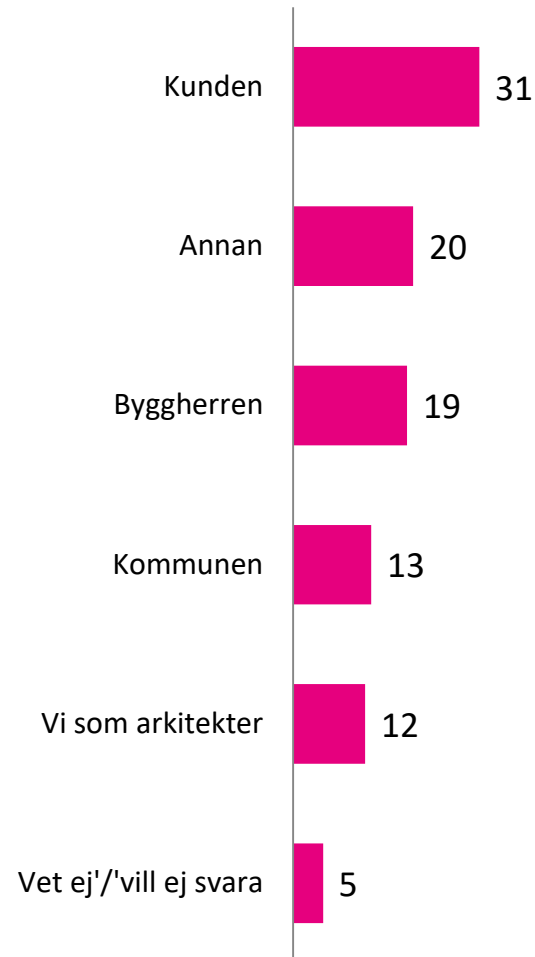
Kännedomen om fjärrvärme är god bland arkitekterna.

Hur upplever du att kännedomen om fjärrvärme är bland arkitekter? Upplever du att de har....

Bas: Samtliga arkitekter, n=100

I de uppdrag som rör nyproduktion, vem brukar först föreslå vilket uppvärmningssystem som är lämpligast?

Bas: Samtliga arkitekter, n=100

Planeringen för uppvärmningen bestäms i början av projekten eller är klart innan de får uppdraget.

När kommer planeringen för uppvärmning in i era uppdrag?

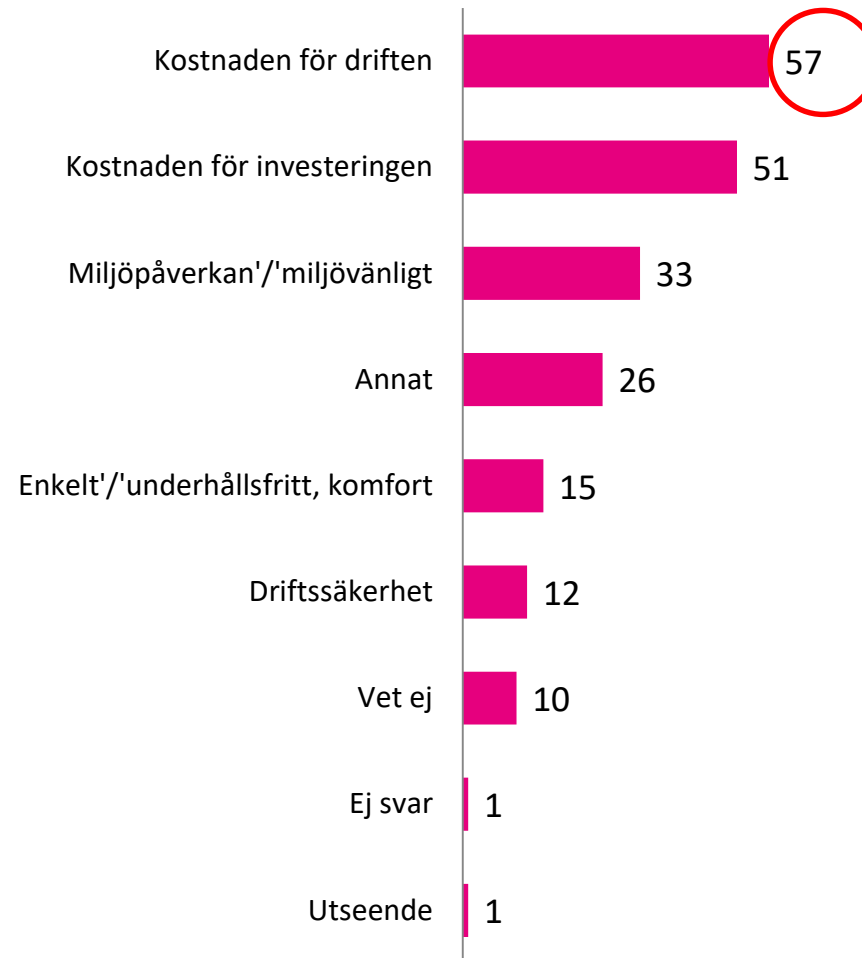

Bas: Samtliga arkitekter, n=100

Val av uppvärmningssystem beror på var fastigheten ligger, storlek på fastigheten, typen av fastighet och principen.

Kostnaderna är den viktigaste faktorn för val av uppvärmningssystem vid nybyggnationer.

Vad tror du är viktiga faktorer att ta hänsyn till när man ska välja uppvärmningssystem vid nybyggnationer?

Bas: Samtliga arkitekter, n=100

Andra faktorer som påverkar valet av uppvärmningssystem vid nybyggnationer.

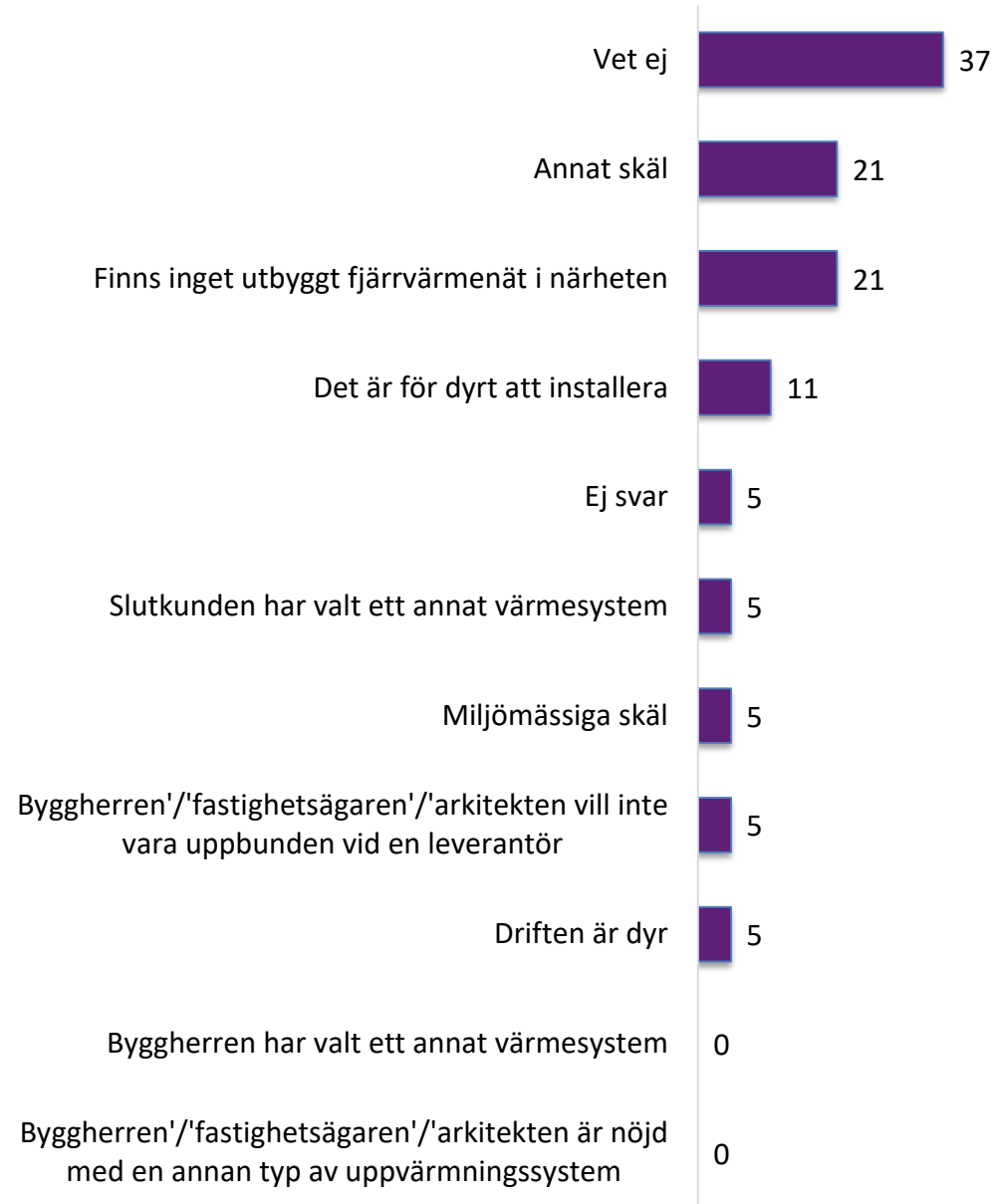

Bas: Samtliga arkitekter, n=100

De som inte projekterar sina projekt med fjärrvärme har svårt att uppge ett skäl eller uppger att det saknas fjärrvärme på orten.

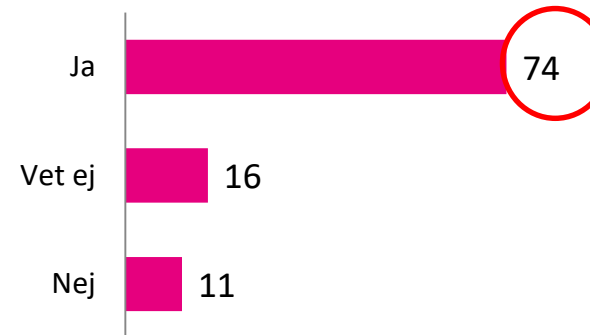
Det kan finnas olika anledningar till att man inte har fjärrvärme som uppvärmningskälla vid nyproduktion. Av vilka skäl väljer ni bort fjärrvärme?

Bas: projekterar inte fjärrvärme idag, n=19

Arkitekterna skulle föredra fjärrvärme om det fanns tillgängligt.

Om du som arkitekt fick välja uppvärmningssystem, skulle du föredra fjärrvärme om det fanns tillgängligt i närheten av projektplatsen?

Bas: projekterar inte fjärrvärme idag, n=19

Vad skulle avgöra att ni valde fjärrvärme om det fanns tillgängligt?

Det som skulle avgöra om vi valde fjärrvärme beror framförallt på miljö och kostnadsskäl.

Det fungerar ju bra och är hyfsat miljövänligt och enkelt, kräver lite utrymme.

Beror på att man då slipper pannor och teknik runt pannorna inne i byggnaden.

Miljövänligt, och ifall det finns tillgängligt är det oftast de mest kostnadseffektiva. Skulle lyssna mycket på konsulten.

Du slipper drifthantering och krångel, du har inget ansvar själv utan betalar en viss summa så är det klart.

Det är väl främst att det finns tillgängligt sen beror det på vad man använder för värmekälla, i de här systemen ur ett miljövänligt perspektiv. Ifall ingenting går sönder så är det bekymmersfritt.

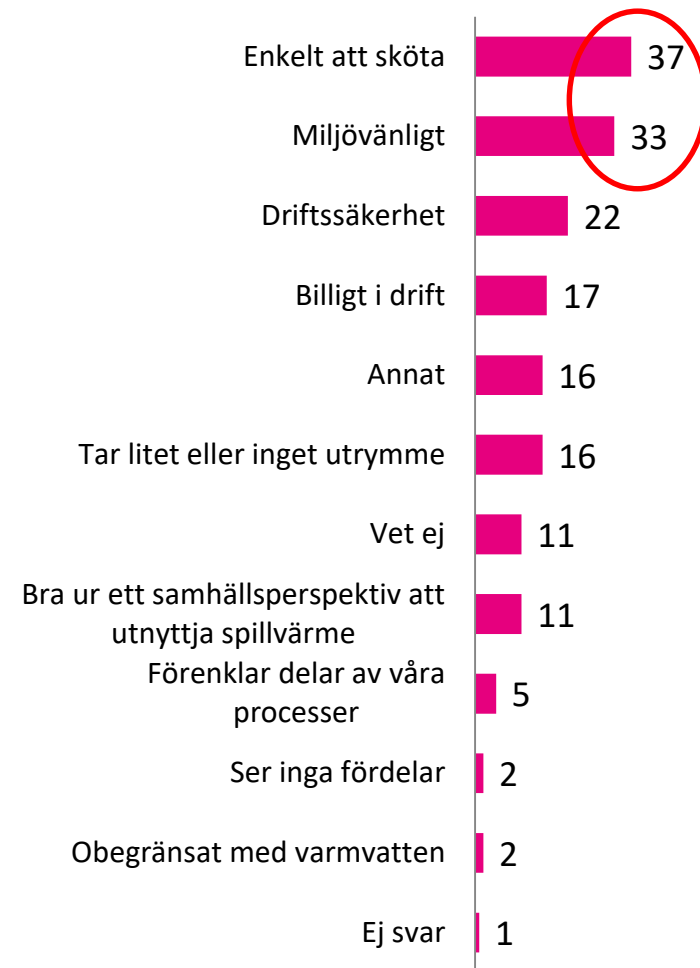
Bas: projekterar inte fjärrvärme idag men skulle föredra det, n=14

Arkitekterna uppger ofta miljö och enkelhet som avgörande skäl att välja fjärrvärme, om det fanns tillgängligt.

Bas: projekterar inte fjärrvärme idag men skulle föredra det, n=14

Vilka eventuella fördelar ser du med fjärrvärme?

Bas: Samtliga arkitekter, n=100

Exempel på andra fördelar med fjärrvärme

I en stadsmiljö är det praktiskt.

Energieffektivt

Ett hållbart system för hela staden

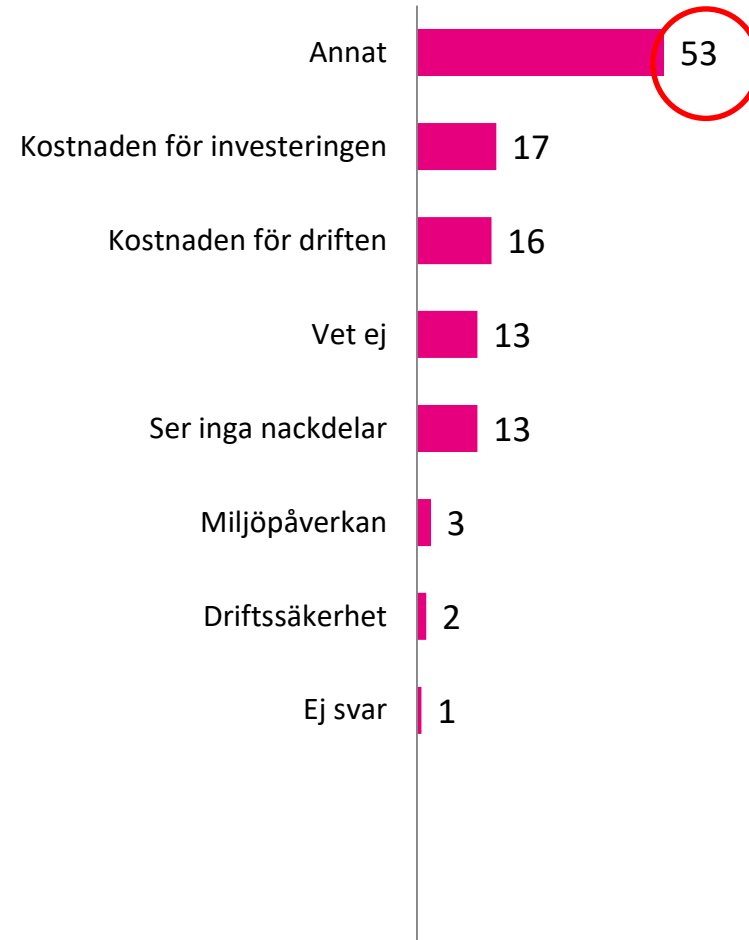
Produceras centralt och är effektivt.

Underhållsfritt

Man nyttjar spillvärme från andra system.

Bas: Samtliga arkitekter, n=100

Vilka eventuella nackdelar ser du med fjärrvärme?

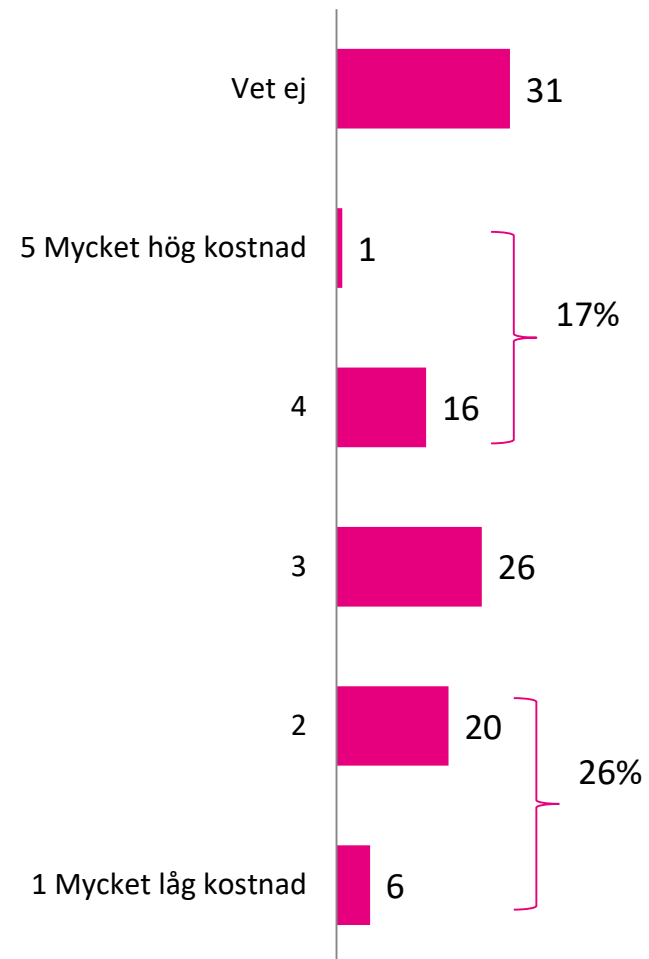
Bas: Samtliga arkitekter, n=100

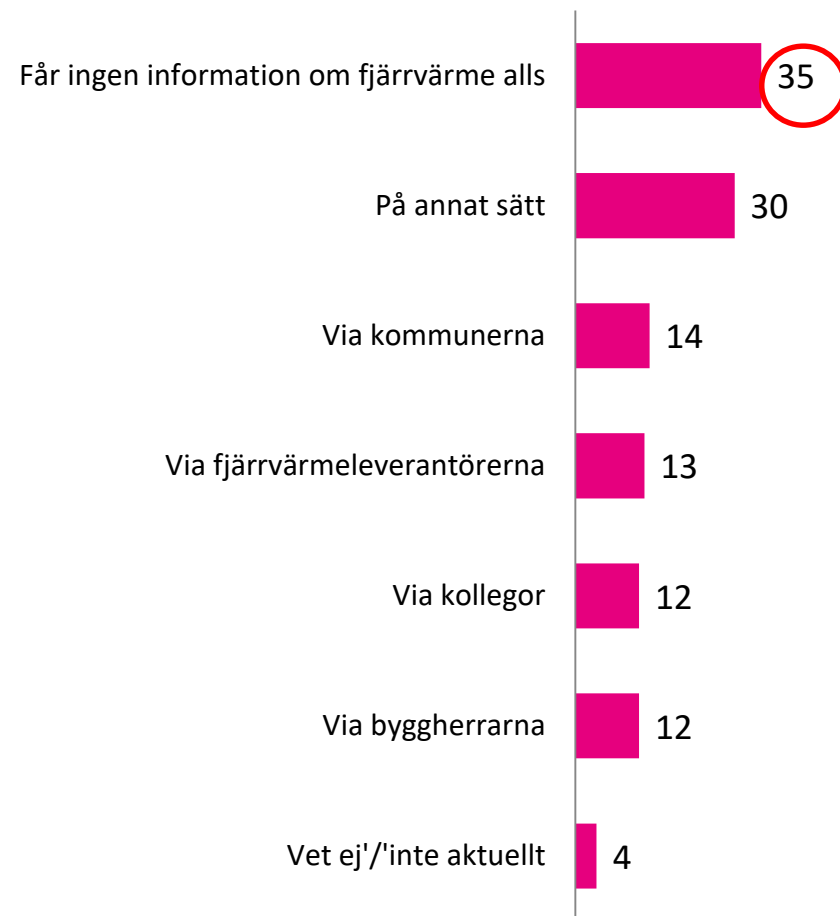
Arkitekterna uppger i större grad att investeringskostnaden är låg jämfört med hög. En tredjedel vet inte.

Om du tänker på den totala investeringskostnaden för fjärrvärme, hur låg eller hög uppfattar du den?

Bas: Samtliga arkitekter, n=100

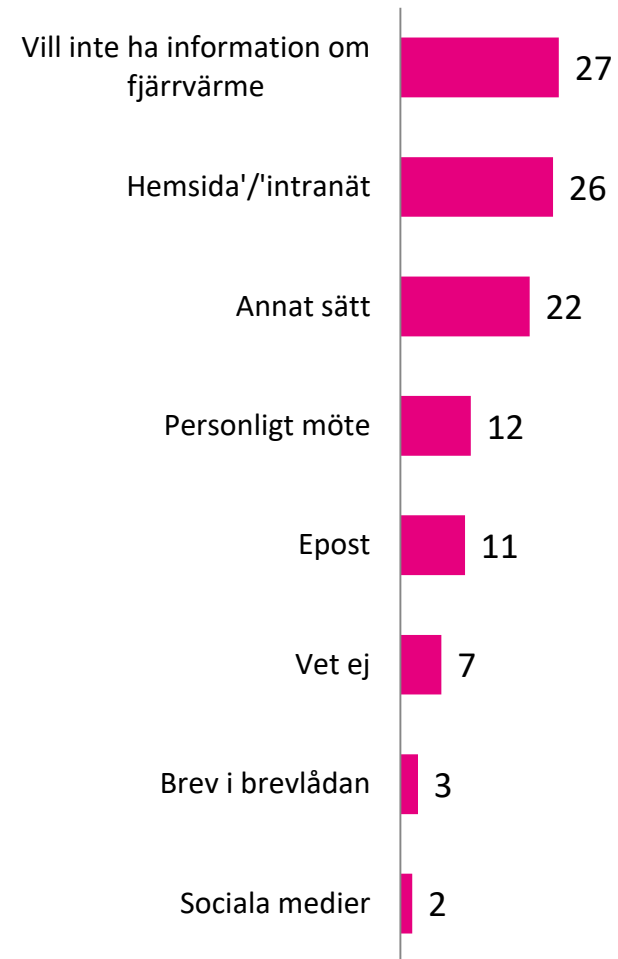
Hur får du information om fjärrvärme idag? Är det...

Bas: Samtliga arkitekter, n=100

Hur skulle du vilja ha information om fjärrvärme? Är det via....

Bas: samtliga arkitekter, n=100

En dryg tredjedel vill ha information och de vill helst ha uppgifter om anslutningsavgifter, tillgänglighet, kapacitet och nytta.

Exempel på annan information som önskas

Jag är intresserad av kostnader. Dessutom vill jag veta vad som produceras nu kontra nya och bättre idéer som kan dyka upp inom en snar framtid eftersom det påverkar mig.

Främst hur mycket utrymme som krävs och vilken typ av utrymme som behövs för att underlätta för oss som arkitekter.

Tydlig pedagogisk information

Kartor över nätet och en hemsida där man kan läsa lättfattligt och kan hänvisa kunden till.

Försäljningsinformation, personlig information.

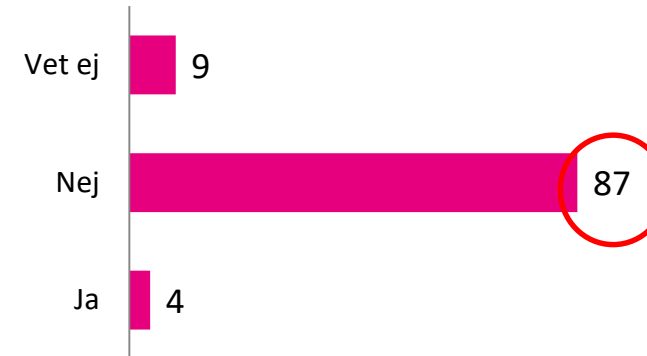
Jag vill att de ska beskriva nytta av att fjärrvärme och olika kostnader.

Vad man ska tänka, hur det är mot andra lösningar samt fördelar och nackdelar.

Bara 4 av 100 arkitekter uppger att fjärrvärme kan vara ett argument för att vinna ett uppdrag.

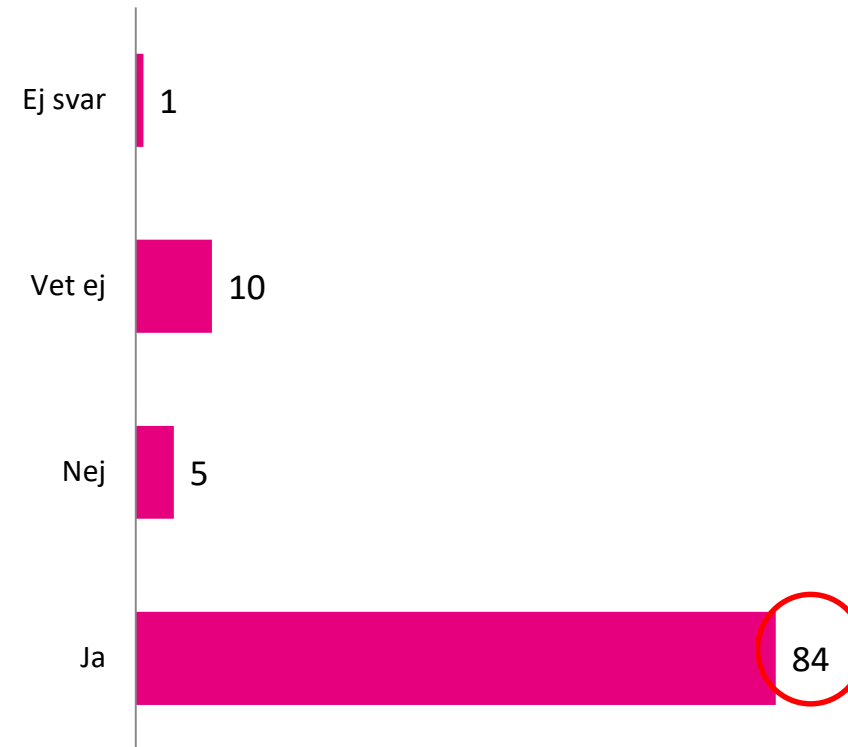
Kan val av fjärrvärme vara ett argument för att vinna ett uppdrag för er?

Bas: Samtliga arkitekter, n=100

Åtta av tio arkitekter tycker att fjärrvärme är miljövänligt

Skulle du säga att fjärrvärme är ett miljövänligt uppvärmningssystem?

Bas: Samtliga arkitekter, n=100

Två av tre arkitekter har aldrig hört talas om "Cirkulär ekonomi".

Cirkulär ekonomi är ett nytt uttryck. Har du hört talas om det?

Bas: Samtliga arkitekter, n=100

Har du något ytterligare att tillägga när det gäller fjärrvärme som du inte har sagt redan?

Jag vet att man pratar om cirkulär ekonomi numera - funderingar som vad man kan göra med en produktion av värme (eller ett överskott), hur det kan säljas tillbaka exempelvis, och det tycker jag är mycket spännande. Jag vill även påpeka kopplingen till fjärrkyla som kan vara intressant.

Jag är bekymrad av att fjärrvärmesystemet kan bli föråldrat.

Dyra anslutningsavgifter.

I vissa fall vill man komplettera med andra saker som solceller och då kan det vara ett minus att man låst upp sig.

Det är något som kommer mer och mer och bygger man ut fjärrvärmeanläggningar kan man skapa biobränsle samtidigt som restprodukt

Sammanfattning

- Det första man måste konstatera är att arkitekterna själva upplever att de inte fattar beslut om uppvärmningssystem. Beslutet tar tidigt i processen och det görs av kunden, ofta i samråd med en VVS-konsult, byggherre och arkitekt.
- Detta med att **VVS-konsulten** är en viktig rådgivare har vi sett tidigare men inte så tydligt som bland arkitekterna. Det förefaller som att VVS-konsulter kanske är den viktigaste påverkaren tidigt i processen.
Bland de öppna svaren nämns att VVS-konsulten räknar på vad som är mest ekonomiskt fördelaktigt på byggnader där det inte är självklart vilket uppvärmningssystem man ska välja. Energiföretagen Sverige borde borra djupare i hur VVS-konsulterna resonerar.
- Arkitekterna vi intervjuat projekterar främst bostäder och sedan handel & kontor. Fjärrvärmens är det uppvärmningssystem som främst väljs, men i småskaliga byggnader, tex villor, används värmepump istället.
- 81 % av de tillfrågade uppger att de helt eller delvis har fjärrvärme redan. Totalt uppger 57% av arkitekterna att fjärrvärme är den enda eller huvudsakliga uppvärmningskällan som projekteras.

Sammanfattning, fortsättning

- Arkitekterna har god kännedom om fjärrvärme som uppvärmningssystem. Men verkar man på en ort där det inte finns fjärrvärme utbyggt så har man naturligtvis inte lika stor kännedom.
- Huvudkonkurrenten är värmepumpar i allmänhet och bergvärmerna i synnerhet, främst i mindre fastigheter.
- Kostnaderna är den viktigaste faktorn för val av uppvärmningssystem tror arkitekterna. Även miljömässiga skäl är ett viktigt argument för arkitekterna. Och bland de arkitekter som idag inte projekterar fjärrvärme så skulle 3 av 4 gärna välja fjärrvärme om det fanns. Ofta nämner man då miljömässiga skäl som bra argument för att välja fjärrvärme.
- Den främsta fördelen med fjärrvärme är enkelheten att sköta anläggningen, miljömässiga skäl och driftsäkerhet, i den ordningen. Den främsta nackdelen med fjärrvärme är den monopolliknande situation många anser råder för fjärrvärme.
- Ca en fjärdedel upplever investeringskostnaden som låg för fjärrvärme. Det är fler än dem som upplever att den är hög. Troligen beror det på fastighetens storlek och om man enkelt kan ansluta sig till befintlig fjärrvärme eller inte.